

מסכת נדרים דף מב.

• משנה

המודר הנאה מחבירו,	
לפני שביעית, לא יורד לתוך שדהו של מדיר, שאסור אפילו בדריסת הרגל, ואינו אוכל מן הפירות הנוטות על הדרך סמוך לשדה,	ובשביעית, אינו יורד לתוך שדהו, אבל אוכל הוא מן הנוטות
נדר הימנו מאכל,	
לפני שביעית, יורד לתוך שדהו, ואינו אוכל מן הנוטות	ובשביעית, יורד לתוך שדהו, ואוכל הוא מן הנוטות

• קא סלקא דעתין השתא דרב ושמואל, ור' יוחנן ור"ל, כולוהו אפירושא דמתניתין קיימי....

היה אמינא	מתניתין	רישא "לפני שביעית"	סיפא "ובשביעית"
רב ושמואל	תרי דיני קתני	נודר לפני שביעית	נודר בשביעית
ר' יוחנן וריש לקיש	חדא קתני, וכולה כשהדירו לפני שביעית	זמן של לפני שביעית	הגיע זמן של שביעית
רב ושמואל דאמרי תרווייהו <u>נכסים אלו</u> עליך, לפני שביעית אינו יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנוטות אע"פ שהגיע שביעית, ואם בשביעית נדר, אין יורד לתוך שדהו, אבל אוכל מן הנוטות			
דקסברי רב ושמואל דאע"ג דכולהו פירי דהפקרא אינון, אפילו הכי כיון שבשעה שהדירו היו שלו, חייל איסורא אפילו בשביעית שיצאו מרשותו, ומתניתין תרי דיני קתני, רישא אשמעינן דכיון שהדירו לפני שביעית, חייל נדריה אפילו כי מטא שביעית, וסיפא אשמעינן דאם בשביעית נדר, נהי דלא חייל נדריה לגבי פירי, דהפקרא נינהו, לגבי ארעא מיהא חייל			
ור' יוחנן וריש לקיש דאמרי תרווייהו <u>נכסי</u> עליך (לקמן מפרשין דהיינו <u>נכסים אלו</u>), לפני שביעית, אין יורד לתוך שדהו, ואין אוכל מן הנוטות, הגיע שביעית, אינו יורד לתוך שדהו, אבל אוכל הוא את הנוטות			
דקסברי ר' יוחנן וריש לקיש דלא מתסר בהו משום נדרא דמקמי שביעית, ומשנתנו חדא קתני, וכולה כשהדירו לפני שביעית, וקאמר דנדר זה שני דינין יש לו, דלפני שביעית חייל נדרא לגמרי שאינו יורד ואינו אוכל, אבל כשהגיע שביעית, הותר מקצתו, דנהי דאינו יורד בתוך שדהו משום דארעא אכתי ברשותיה קיימא, אפ"ה פירי שרו דהא בשביעית נפקי מרשותיה, ואע"פ שהדירו בשעה שהיה ברשותו, דהיינו לפני שביעית, סברי ר' יוחנן ור"ל דאין אדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו, ונהי דרישא לא אשמעינן מידי, דפשיטא דלפני שביעית אינו יורד ואינו אוכל, סבריא להו דנקט רישא משום סיפא, לאשמעינן דאע"פ שהדירו לפני שביעית, שהיו פירות ברשותו, אין איסורו חל לאחר שיצאו מרשותו, דהיינו בשביעית			

מסכת נדרים דף מב.

• סיכום על המשנה

משנה		לפני שביעית		בשביעית	
		יורד לתוך שדהו	אוכל	יורד לתוך שדהו	אוכל
המודר הנאה מחבירו	אסור	אסור	אסור	אסור	אוכל מן הנוטות
המודר אוכל מחבירו	מותר	אסור	מותר	מותר	אוכל מן הפירות

• סיכומים בהוה אמינא של הגמרא

הוה אמינא	מתניתין	רישא "לפני שביעית"	סיפא "ובשביעית"
רב ושמואל	תרי דיני קתני	נודר לפני שביעית	נודר בשביעית
ר' יוחנן וריש לקיש	חדא קתני, וכולה כשהדירו לפני שביעית	זמן של לפני שביעית	הגיע זמן של שביעית

המודר הנאה מחבירו, באומר "נכסים אלו"	הנודר לפני שביעית				הנודר בשביעית	
	יורד לתוך שדה חבירו		אוכל מן הנוטות		יורד	אוכל
	לפני שביעית	בשביעית	לפני שביעית	בשביעית	לפתוך שדה חבירו	מן הנוטות
רב ושמואל	אסור	אסור	אסור	אסור	אסור	מותר
ר' יוחנן ור"ל	אסור	אסור	אסור	אסור	(אסור)	(מותר)

הוה אמינא	רישא	סיפא
רב ושמואל	חידוש, דחייל נדריה אפילו כי מטא שביעית	חידוש, דאם בשביעית נדר, לגבי ארעא מיהא חייל
ר' יוחנן וריש לקיש	אין כאן חידוש, ותנא רישא מ שום סיפא	חידוש, דאין איסורו חל לאחר שיצאו מרשותו

מתי אסורין?	"נכסי"	"נכסים אלו"	בהדיא	לאסור דבר שברשותו כשיצא מרשותו...
הוה אמינא	בעודן ברשותו	רב ושמואל - אסור לעולם ר' יוחנן ור"ל - בעודן ברשותו	רב ושמואל - אסור לעולם ר' יוחנן ור"ל - בעודן ברשותו	רב ושמואל - אדם אוסר ר' יוחנן ור"ל - אין אדם אוסר

מסכת נדרים דף מב.

• לימא בהא קמיפלגי....

דקא סלקא דעתין השתא,

דרב ושמואל מפרשי לה כדפרישית, דאדם אוסר דבר שברשותו אפילו לכשיצא מרשותו,
ורישא אשמעינן דכיון שהדירו לפני שביעית, חייל נדריה אפילו כי מטא שביעית,
וסיפא אשמעינן דאם בשביעית נדר, נהי דלא חייל נדריה לגבי פירי, דהפקרא נינהו, לגבי ארעא מיהא חייל

ור' יוחנן ור"ל סברי דאין אדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו, אפילו היכא דאמר בנכסים אלו,
א"נ אפילו היכא דאמר בהדיא שהוא אוסר אותם אפילו לאחר שיצא מרשותו,
ואע"ג דר' יוחנן ור"ל לא איירי אלא בנכסי

איכא למימר דלאו דוקא דאמר נכסי בלחוד,
אלא אנכסים אלו דאמרי רב ושמואל קיימי, דבנכסים אלו דינו כנכסי, דאינו יכול לאסור לכשיצא מרשותו,

דאם איתא דר' יוחנן ור"ל דוקא בנכסי קא אמרי, א"כ מה אשמעינן תנא דמתניתין,
דרישא ודאי לא צריכא לאשמעינן דלפני שביעית חייל נדרא לגמרי,
וכי תימא רישא משום סיפא נקט לה לאשמעינן דכיון דמעיקרא אמר נכסי, כשהגיע שביעית הותר מקצתו של נדר זה, דהיינו לענין אכילה,

הא נמי לא צריכא לאשמעינן, דפשיטא דבלשון נכסי לא משמע אלא בעוד שהיו ברשותו,
דגדולה מזו שנינו בפירקא דלקמן, ומייתין לה בסמוך בשמיעתין,
האומר לחבירו קונם לביתך שאני נכנס, שדך שאני לוקח, מת או שמכרו לאחר, מותר,
וכיון דאפילו גבי נודר דליכא לספוקי, דמצי אוסר אנפשיה נכסי חבירו אפילו לאחר שיצאו מרשותו,
אמרין דכי אמר ביתך, לא משמע אלא בעוד שהוא שלו,
כ"ש לגבי מדיר דאיכא לספוקי אי מצי אסיר לבתר שיצאו מרשותו, כי אמר ביתך או נכסי, לא משמע אלא בעוד שהוא שלו,
דודאי כי אמר נודר ביתך או או נכסיד, וכי אמר מדיר ביתי או נכסי, לשונות שוין הן,

הלכך אם איתא דר' יוחנן ור"ל דוקא בנכסי אמרי דאין אדם אוסר,
תנא דמתניתין לא אשמעינן מידי לא ברישא ולא בסיפא,

אלא ודאי ר' יוחנן ור"ל אפילו בנכסים אלו ס"ל דאין אדם אוסר, ואתיא להו השתא מתניתין שפיר, דתנא רישא משום סיפא,
לאשמעינן דאפילו הדירו בלשון נכסים אלו, אין נדרו חל לאחר שיצאו מרשותו,
דלא תימא דכי היכי דאמר גבי נודר, דכי אמר לבית זה אני נכנס, מת או מכרו לאחר, אסור, דמתסר עליה אפי' לאחר שיצא מרשותו,
הכא נמי כי הדירו חבירו וא"ל נכסים אלו דליחול איסורא אפילו לאחר שיצאו נכסים מרשותו מדיר,
דליתא, דהני מילי בנודר עצמו דמצי אסר אנפשיה נכסי חבירו אפילו לאחר שיצאו מרשותו,
אבל מדיר לא, דלאחר שיצאו מרשותו, הוה להו נכסי חבירו, ואין אדם אוסר נכסי חבירו על חבירו, ואתיא מתניתין שפיר

מסכת נדרים דף מב

• ותיסברא...

ומקשינן דאי איתא דר' יוחנן ור"ל סברי דאין אדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו,	
1.	הוּוּ לֵהוּ לֵאִיפְלוּגִי בִּהְדִּיא אִפִּילוּ הִיכָא דְאִמְר <u>נְכָסִים אֱלֹ</u> ,
2.	וְעוֹד תֵּנַן דְּהִיכָא דְאִמְר בִּהְדִּיא, אִדָּם אוֹסֵר,
דתנן האומר לבנו	
אבל אמר קונם בחייו ובמותו, אם מת, לא יירשנו, (1) שאינו מותר ליהנות מירושתו,	קונם שאתה נהנה לי, מת, יירשנו, דלאו מדידיה מתהני, אלא מירושתיה דזכי ליה רחמנא,
ש"מ זיכול אדם לאסור פירותיו על חברו לאחר שיצאו מרשותו, ולא הוי כאוסר נכסי חברו על חברו	
(1) לאו דוקא לא יירשנו, דנכסי ודאי ידידיה הוו, אלא משום דתנא רישא יירשנו לומר שדינו כשאר היורשים אפילו ליהנות מן הנכסים, תנא סיפא נמי לא יירשנו, לומר שאינו מותר ליהנות מירושתו	

• שאני הכא דקאמר ליה בחייו ובמותו...

השתא נחתין דרגא ממאי דסבירא לן מעיקרא בר' יוחנן ור"ל,
דהוה סבירא לן עד השתא דלא מהני שום לישנא למיסר לאחר שיצאו מרשותו, משום דהוה כנכסי חברו על חברו, והשתא מודינן דכי מפרש לישניה, מצי אסר,
מיהו אי מהך קושיא בלחוד של המשנה דמצי אסר על בנו לאחר מיתתו היכא דאמר בחייו ובמותו, הוה מצינן למימר דנהי דכי מפרש לישניה ואמר בהדיא שאסור לאחר שיצא מרשותו, מצי אסר, אפ"ה בלשון <u>נכסים אלו</u> לא משמע אלא עודן ברשותו,
דאע"ג דכי קאמר מדיד <u>נכסים אלו</u> , וכי קאמר נודר בית זה, לשונות שוין הן, ותנן לקמן גבי נודר דכי קאמר בית זה משמע אפילו לאחר שיצאו מרשותו, וה"נ הל"ל כי קאמר מדיד <u>נכסים אלו</u> , מצי אסר אפילו לאחר שיצא מרשותו,
אפ"ה לא דמי, משום דכי אמר נודר בית זה, משמע דגופיה של בית אסר אנפשיה, אי משום דלא מקבל עליה ההוא ביתא, אי משום דריע מזליה או מטעמא אחרינא, הלכך שפיר משמע לישניה דלא תלי אסוריה בבעלה הראשון,
אבל כי אסר ליה מדיד, נהי דא"ל <u>נכסים אלו</u> , כל היכא דלא פריש בהדיא אפילו לאחר שיצאו מרשותו, לא משמע אלא כי איתנהו ברשותיה, דמאי איכפת ליה אי מיתהני אידך במה שאין לו חלק ונחלה כלל, הלכך כל היכא דלא פריש בהדיא, אלא אמר <u>נכסים אלו</u> , לא משמע אלא בעודן ברשותו,
ואתניא לן מתניתין שפיר, דהך דינא אשמעינן דיש לחלק בין הנודר בית זה, והמדיד <u>נכסים אלו</u> , ותנא רישא משום סיפא
קושית הגמרא - מכל מקום קשה קושיא קמייתא, דאם איתא דס"ל הכי לר' יוחנן ור"ל, הוּוּ לֵהוּ לֵאִיפְלוּגִי אֲנָכִים אֱלֹ בִּהְדִּיא?

מסכת נדרים דף מב:

• סיכום

מתי אסורין?	"נכסי"	"נכסים אלו"	בהדיא	לאסור דבר שברשותו כשיצא מרשותו...
הוה אמינא	בעודן ברשותו	רב ושמואל - אסור לעולם ר' יוחנן ור"ל - בעודן ברשותו	רב ושמואל - אסור לעולם ר' יוחנן ור"ל - בעודן ברשותו	רב ושמואל - אדם אוסר ר' יוחנן ור"ל - אין אדם אוסר
שאני הכא	בעודן ברשותו	רב ושמואל - אסור לעולם ר' יוחנן ור"ל - בעודן ברשותו	אסור לעולם	אדם אוסר
אלא... פליגי בנכסי	רב ושמואל - אסור לעולם ר' יוחנן ור"ל - בעודן ברשותו	אסור לעולם	אסור לעולם	אדם אוסר
מסקנא - ולא פליגי	בעודן ברשותו	אסור לעולם	אסור לעולם	אדם אוסר

• אלא בנכסים אלו כ"ע לא פליגי...

אלא בנכסים אלו כ"ע לא פליגי דודאי אדם אוסר דבר שברשותו אפילו לכשיצא מרשותו,	
כי פליגי בנכסי,	
דרב ושמואל סברי אפילו נכסי, אדם אוסר, וכי אמרינן אלו, לאו דוקא, דפשיטא להו דכל היכא דאמר נכסי, אפילו כי אמר אלו, אין דינו אלא אנכסי, ואפילו הכי אדם אוסר, אי משום דכיון דחיללא עליהו איסורא, תו לא פקע,	
דרב ושמואל סברי אפילו נכסי אדם אוסר, וכי אמרינן אלו, לאו דוקא, דפשיטא להו דכל היכא דאמר נכסי, אפילו כי אמר אלו, אין דינו אלא אנכסי, ואפילו הכי אדם אוסר, אי משום דנכסי נמי לעולם משמע, ואלו שהן עכשיו נכסי קאמר, אי משום דכיון דחיללא עליהו איסורא, תו לא פקע,	ור' יוחנן ור"ל סברי דדוקא נכסים אלו אדם אוסר, אבל נכסי, אין אדם אוסר
והשתא אתיא מתניתין שפיר לר' יוחנן ור"ל, כדאיתא לרב ושמואל, דר' יוחנן ור"ל בנכסים אלו מוקמי לה, ורישא רבנותא קמ"ל דאע"פ שהגיע שביעית, אינו יורד ואינו אוכל, דאדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו, וסיפא רבנותא קמ"ל, דאם בשביעית נדר, אין יורד לתוך שדהו, וכי קאמרי ר' יוחנן ור"ל נכסי עליך וכו', לאו דמוקמי לה למתניתין בנכסי, אלא לרב ושמואל קמהדרי, וה"ק להו, אי בנכסי איירי תנא, לא הוה תני הכי, אלא הכי הוה דינא דלפני שביעית, אין יורד ואוכל, וכשהגיע שביעית, אוכל, ואי הכי, לא אשמעינן מידי, אלא ודאי מתניתין באומר נכסים אלו, ומשום הכי נדרא חייל אפילו לאחר שהגיע שביעית	
קושית הגמרא - ומי איכא למ"ד לא שנא נכסים אלו ולא שנא נכסי, דאסור לעולם, והא תנן,	
האומר לחבירו קונם לתוך ביתך שאני נכנס, שדך שאני לוקח,	לבית זה אני נכנס, שדה זו שאני לוקח,
מת או שמכרו לאחר, מותר,	מת או שמכרו לאחר, אסור,
וא"כ א"א דלימרו רב ושמואל דאפילו כי אמר נכסי, ליתסרו נכסים אפילו לאחר שיצאו מרשותו, דהא אפילו גבי נודר תנן דכי קאמר לביתך, לא משמע אלא כל עוד שיהא שלו, אבל לא לאחר שמכרו, וכ"ש גבי מדיר דלא משמע כי אמר נכסי אלא בעוד שיהו ברשותו?	

מסכת נדרים דף מב:

• מסקנת הגמרא - אלא כי אמרי...

אלא כי אמרי ר' יוחנן ור"ל <u>בנכסי</u> , ורב ושמואל <u>בנכסים</u> אלו, ולא פליגי,
כלומר, <u>דרב ושמואל מוקמי</u> ליה למתניתין באומר <u>נכסי אלו</u> ,
דכיון דאמר אלו, אע"ג דאמר נכסי, הרי כאילו אמר נכסים אלו, ואסירי אפילו לאחר שהגיע שביעית, ורישא רבואת קמ"ל,
ור' יוחנן ור"ל נמי הכי מוקמי למתניתין,
וה"ק, לא תיסק אדעתין דמתניתין דקתני דאפילו הגיע שביעית אינו יורד ואינו אוכל מתוקמא אפילו בנכסי,
וטעמא משום דכיון דנחית בהו איסורא, תו לא פקע, <u>דליתא</u> , אלא כל היכא דלא אמר אלא <u>נכסי</u> , לא מתסרי אלא כי איתנהו ברשותיה,
אבל הגיע שביעית, אוכל מן הנוטות, דפקע להו איסורייהו, הלכך ודאי מתניתין לא מיתוקמא אלא <u>בנכסי אלו</u>

• סיכום ב"שאני הכא"

שאני הכא...	רישא	סיפא
רב ושמואל	חידוש, דחייל נדריה אפילו כי מטא שביעית	חידוש, דאם בשביעית נדר, לגבי ארעא מיהא חייל
ר' יוחנן וריש לקיש	אין כאן חידוש, ותנא רישא משום סיפא	חידוש, דאין איסורו חל לאחר שיצאו מרשותו, ואע"פ שהנודר מבית זה אסור לעולם, הנודר מנכסים אלו, מותרים כשיצא מרשותו

• סיכום ב"אלא... פליגי בנכסי"

שאני הכא...	רישא	סיפא
רב ושמואל	חידוש, דחייל נדריה אפילו כי מטא שביעית	חידוש, דאם בשביעית נדר, לגבי ארעא מיהא חייל
ר' יוחנן וריש לקיש	חידוש, דבנכסים אלו, חייל נדריה אפילו כי מטא שביעית, דאדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו	חידוש, דאם בשביעית נדר, לגבי ארעא מיהא חייל, ואינו יורד לתוך שדה חבירו

• סיכום למסקנת הגמרא

לכולי עלמא	רישא	סיפא
באומר נכסי אלו	חידוש, דבנכסים אלו, חייל נדריה אפילו כי מטא שביעית, דאדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו	חידוש, דאם בשביעית נדר, לגבי ארעא מיהא חייל, ואינו יורד לתוך שדה חבירו

מסכת נדרים דף מב:

• סיכום בביאור המשנה...

בשיטת ר' יוחנן ור"ל	מתניתין	רישא "לפני שביעית"	סיפא "ובשביעית"
הוה אמינא	חדא קתני, וכולה כשהדירו לפני שביעית	זמן של לפני שביעית	הגיע זמן של שביעית
שאני הכא	חדא קתני, וכולה כשהדירו לפני שביעית	זמן של לפני שביעית	הגיע זמן של שביעית
אלא... פליגי בנכסי	תרי דיני קתני	נודר לפני שביעית	נודר בשביעית
מסקנת הגמ' לכ"ע	תרי דיני קתני	נודר לפני שביעית	נודר בשביעית
בשיטת רב ושמואל	תרי דיני קתני	נודר לפני שביעית	נודר בשביעית

• ובשביעית אינו יורד לתוך שדהו...

קושית הגמרא על משנתנו דתני בשביעית אינו יורד לתוך שדהו, דמאי שנא דאוכל מן הנוטות, דפירי דהפקרא אינון, ארעא נמי אפקריה ללקיטת הפירות, ולמה לא ירד לתוכה ללקוט פירותיה?	
עולא	ר' שמעון בן אליקים
בעומדין אילנות על הגבולין, דאה"נ דללקוט אילנות שבאמצע השדה, מותר לירד לתוכה, אבל ללקוט אילנות שעומדין על הגבולין, לא, דרחמנא לא אפקרה לארעא אלא ללקוט פירותיה, הלכך כיון שאילנות הללו יכול ללקוט אותם, לא ירד	גזירה שמא ישהה בעמידה, ומשום הכי אפילו ללקט אילנות שבאמצע השדה, לא ירד לתוכה, דנהי דמדינא שרי, דארעא רחמנא אפקרה, משום גזירה אסור (1)
(1) ואע"ג דהכא גזרינן שמא ישהה בעמידה, ולעיל גבי חולה לא גזר שמואל אלא שמא ישהה בישיבה, אבל בעמידה לא גזר, דא"כ ליתסר לבקרו אפילו עומד,	
התם היינו טעמא משום דכיון דדרך מבקר לישב, ואתה מצריכו לעמוד, אית ליה היכרא ולא ישהה בעמידה, אבל הכא, מאי היכרא אית ליה, הא אין דרך ללקוט את הפירות אלא בעמידה, ושייך למיגזר שמא ישהה	

• סיכום

בשביעית	אינו יורד לתוך שדהו	אם האילנות באמצע השדה
עולא	בעומדין אילנות על הגבולין	מותר לירד בתוכה
ר' שמעון בן אליקים	גזירה שמא ישהה בעמידה	אסור, גזירה שמא ישהה בעמידה

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website),
or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.